

d. v. s. kender det typiske Standardforbrug for Familier af Gennemsnitsstørrelse med 3000, med 4000, med 5—6000 Kr. i Indtægt, hvilken man nu vil vælge — en vis Vilkaarlighed maa der blive ved dette Valg, da man naturligvis ikke kan opstille et Gennemsnitsforbrug for hver enkelt Lønklasse, saa lidt som disse Gennemsnitshusholdninger kan dække over de enkelte Husholdningers Ejendommeligheder — og paa den anden Side kender Priserne paa de Varer, der indgaar i dette Forbrug, kan man beregne, hvad Forbruget koster efter de til hvert givet Tidspunkt gældende Priser, og faar saaledes netop et Udtryk for det, man søger: Tjenestemandslønningernes Købeevne til enhver Tid.

Ved Beregningen maa man spalte Forbruget langt finere ud, end det er gjort f. Eks. i de foranførte Tavler. Det maa undersøges, hvor meget der gives ud til Rugbrød, til fint Brød, til Kaffe, til Sukker, til Fodtøj, til Koks, til Petroleum o. s. v., og for hver Post maa det saa beregnes; hvormeget den vilde stige eller falde, hvis Prisen forandrede sig saaledes, som de beregnede Gennemsnitspriser for Rugbrød, for Kaffe o. s. v. angiver det.

Paa den Maade er man gaaet frem ved de Beregninger af Prisfordyrelsen under Krigen, som Statistisk Departement nu allerede adskillige Gange har foretaget: man spørger stadig, hvad koster det samme, engang fastsatte Forbrug med de forandrede Priser. Her har man valgt en københavnsk Arbejderfamilie med 2000 Kr. i Indtægt før Krigen som Type; det gør en vis Forskel, om man vælger en Arbejderfamilies eller en Tjenestemandsfamilies Forbrug, særlig fordi den førstnævnte bruger forholdsvis mere til Mad, selv om Indtægterne er ens. Men Fremgangsmaaden ved Beregningerne bliver selvfølgelig den samme.

Jeg har med disse Bemærkninger søgt dels at vise, ud fra hvilket Synspunkt Opgaven teoretisk set maa løses, dels at godtgøre, at Statistiken allerede raader over eller er i Stand til at forskaffe sig det Materiale, der skal til, for at Opgaven kan løses.

For Opgavens Løsning i Praksis kan man finde en Række forskellige Former. Man kan fastsætte Lønningerne for et givet Aar og beregne et hertil svarende Pristal for en Lønning af en eller anden bestemt Størrelse. For hver Procent eller for hver fem Procent f. Eks., som Pristallet gaar op eller ned i de følgende Aar, kan saa ganske simpelt Lønningerne forøges eller reduceres. Man kan ogsaa, som før omtalt, lade blot en vis Del af Lønnen gaa op eller ned, f. Eks. den Del, der svarer til de foran omtalte fire Hovedudgiftsposter; man kan beregne forskellige Pristal for de forskellige Lønningsklasser, f. Eks. et for Lønninger under 3000 Kr., et for 3—5000 Kr. o. s. v. Man skulde dog nødig gøre det for indviklet, saaledes at Tjenestemanden ikke let er klar over, hvilken Løn han vil faa udbetalt. Man kunde endelig ogsaa give Grundlønninger, der stod fast, altsaa ikke paa-virkedes af Pristallet, som man nu vilde finde dem passende efter Prisforholdene i et eller andet Aar, og saa hertil give et Tillæg, der steg eller faldt i Overensstemmelse med de følgende Aars Pristal. Disse forskellige Former vil jeg dog kun antyde her, da det er for tidligt at komme nærmere ind derpaa, inden Sagens mere principielle Sider er drøftede.

Der er derimod et Par andre Punkter, som jeg til Slut vil nævne. Det er for Systemets Skyld ikke paakrævet, men vil efter min Mening være det naturligste, at der fastsættes et Pristal for hvert Aar. Jeg kunde tænke mig, at det blev fastsat i hvert Aars Januar Maaned, enten efter denne Maanedes Priser eller f. Eks. efter Gennemsnittet af Priserne i Oktober Kvartal, og saa bragtes i Anvendelse ved Lønningsberegningerne i det følgende Finansaar. Det blev da ganske vist ikke Priserne i selve den Periode, hvori Lønningerne forfalder, der blev bestemmende for dem, men dette er vist ogsaa praktisk talt uopnaaeligt. At forandre Pristallet i Løbet af et Finansaar vil vistnok volde Vanskeligheder ved Finanslovsaffattelsen og ved Lønningsanvisningen.

Det kan dernæst være et Spørgsmaal, hvor nøje Beregningsmaaden af Pristallet og dettes Indflydelse paa Lønningerne skal bestemmes ved Lov, eller i hvilket Omfang